NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

76 pytań CKE na maturę 2027 i 2028.
Do każdego karta-ściąga i wypowiedź wzorcowa.

Bezpłatna próbka: jedno pełne pytanie

Biblia · Mitologia · Iliada · Antygona · Lament świętokrzyski · Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią · Pieśń o Rolandzie · Makbet · Skąpiec · Satyry · Romantyczność i ballady · Dziady cz. III · Lalka · Potop · Zbrodnia i kara · Wesele · Chłopi · Przedwiośnie · **Ferdydurke** · Proszę państwa do gazu · Inny świat · Zdążyć przed Panem Bogiem · Dżuma · Rok 1984 · Tango · Górą „Edek” · Miejsce · Profesor Andrews w Warszawie · Podróże z Herodotem

- **Teza i mapa wypowiedzi** z czasem mówienia
- **3 konteksty do wyboru** i jak je powiązać
- **Sceny-klucze**, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- **Wypowiedź wzorcowa** na ok. 4 minuty
- **Pytania komisji**, także o refleksję własną
- **Plan powtórek** i zwroty na egzamin

Mateusz Będkowski
nauczyciel i pedagog · niekazmuliczyc.pl · wydanie 2026/2027

Zgodne z komunikatem dyrektora CKE z 30 sierpnia 2024 r. (zadania jawne 2026–2028)

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

Jak korzystać z tego zeszytu

To nie jest zbiór gotowców do wykucia. To trening mówienia: każde pytanie rozpisane jest tak, żebyś w 15 minut przygotowania wiedział, co powiesz, a w 4–5 minut powiedział to spokojnie i po kolei.

1. **Przeczytaj kartę-ściągę** (lewa strona). Zapamiętaj tezę i pięć kroków mapy wypowiedzi. Słowa-klucze to „haczyki", które wystarczy zapisać na kartce w czasie przygotowania.
2. **Przeczytaj na głos wypowiedź wzorcową** (prawa strona) z zegarkiem w ręku. Potem odłóż ją i opowiedz to samo własnymi słowami. Nie ucz się tekstu na pamięć: komisja od razu to słyszy.
3. **Wybierz swój kontekst.** Na karcie są trzy. Weź ten, który znasz najlepiej, a tabela „Konteksty uniwersalne" pokaże, do których innych pytań pasuje.
4. **Przećwicz rozmowę z komisją.** Poproś kogoś, żeby zadał ci trzy pytania z karty. Odpowiadaj pełnymi zdaniami i zawsze uzasadniaj swoje zdanie.
5. **Odhacz powtórki** w okienkach na karcie: po 1, 3 i 7 dniach, a na koniec tuż przed maturą. Rozłożone w czasie powtórki zostają w pamięci dłużej niż jedno długie „kucie".

Co znaczą kolory

- Antyk
- Średniowiecze
- Renesans
- Barok
- Oświecenie
- Romantyzm
- Pozytywizm
- Młoda Polska
- Dwudziestolecie
- Wojna i okupacja / XX wiek
- Literatura współczesna

Dwie rzeczy, których nie wolno zapomnieć

Bez kontekstu tracisz połowę punktów.
Za zadanie 1. możesz dostać 8 pkt tylko wtedy, gdy oprócz lektury przywołasz kontekst. Bez kontekstu maksimum to 4 pkt (informator CKE, kryterium 1.).

Błąd kardynalny = 0 punktów.
Pomylenie głównych wątków albo losów głównych bohaterów lektury czytanej w całości zeruje wypowiedź. Dlatego przy każdej lekturze masz „Sceny-klucze", a na karcie ramkę „Uwaga, pułapka".

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

Matura ustna w pigułce

Część ustna z polskiego trwa ok. 30 minut. Losujesz zestaw z dwoma zadaniami: **zadanie 1. jawne** (pytanie z tej listy) i **zadanie 2. niejawne** (z dołączonym tekstem lub obrazem). Zdajesz od **9 z 30 pkt**.

15 min
przygotowanie: możesz pisać plan, konspekt i notatki do obu zadań

do 10 min
dwie wypowiedzi monologowe; zaczynasz od dowolnego zadania; nikt ci nie przerywa

do 5 min
rozmowa z komisją: 1–3 pytania, co najmniej jedno o twoją refleksję

Za co dostajesz punkty (30 pkt)

KRYTERIUM	PUNKTY
Aspekt merytoryczny wypowiedzi monologowych (zadanie 1. i 2., po 8 pkt)	16
Kompozycja wypowiedzi monologowych: wstęp, część zasadnicza, zakończenie (po 2 pkt)	4
Aspekt merytoryczny wypowiedzi podczas rozmowy	6
Zakres i poprawność środków językowych (monologi i rozmowa)	4

Zadanie 1. — jak zdobyć 8 punktów

Temat + lektura + kontekst
Tylko taki zestaw otwiera przedział 5–8 pkt. O tym, czy dostaniesz 8, decyduje argumentacja: **bogata** (pogłębiona, z trafnymi przykładami, wieloaspektowa, z namysłem) i bez poważnych błędów rzeczowych.

Temat + sama lektura
Bez kontekstu przedział to 1–4 pkt, nawet przy świetnej znajomości lektury. Kontekst ma być przywołany „przynajmniej częściowo funkcjonalnie", czyli trafnie powiązany z zagadnieniem.

Co może być kontekstem

Inny utwór literacki, historia literatury, teoria literatury, charakter epoki, biografia autora, film, spektakl, muzyka, dzieło plastyczne, mitologia, Biblia, religia, historia, filozofia, kwestie polityczne i społeczne (informator CKE). Na każdej karcie masz trzy gotowe propozycje.

Czego komisja nie zapyta

Pytania w rozmowie **nie mogą dotyczyć faktograficznych detali** lektury. Pytają o zagadnienie, o teksty, które przywołujesz, i o twoje własne zdanie. Dlatego na kartach są pytania problemowe, a nie „w którym rozdziale…".

Źródło: Informator o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2024/2025 (CKE), s. 16–25; komunikat dyrektora CKE z 30 sierpnia 2024 r.

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

DWUDZIESTOLECIE · 1 PYTANIE NA MATURZE

Ferdydurke

Witold Gombrowicz · lektura obowiązkowa czytana we fragmentach

Powieść Witolda Gombrowicza z 1937 r. Trzydziestoletni Józio zostaje przez profesora Pimkę cofnięty do szkoły i „upupiony". Trafia do klasy, gdzie trwa walka o „chłopięta" i „chłopaków", do nowoczesnych Młodziaków, a w końcu do ziemiańskiego dworu ciotki Hurleckiej. Gombrowicz w grotesce pokazuje, że człowiek nie może uciec od formy narzucanej przez innych: „gęby", „pupy", „łydki". Na maturze obowiązują fragmenty.

Sceny-klucze: to musisz pamiętać

GDZIE	CO SIĘ DZIEJE	PYTANIA
Porwanie Józia	Pimko „upupia" trzydziestolatka i zaprowadza go do szkoły dyrektora Piórkowskiego	**54, 55**
Lekcja polskiego	nauczyciel Bladaczka: Słowacki zachwyca, bo „wielkim poetą był"; Gałkiewicz: „Ale mnie nie zachwyca!"	**54, 55**
Pojedynek na miny	idealista Syfon i cynik Miętus walczą na grymasy; Miętus wygrywa podstępem	**54, 55**
U Młodziaków	nowoczesna pensjonarka Zuta i jej rodzice; Józio walczy z ich formą, aż wywołuje nocną bijatykę	**54, 55**
Dwór w Bolimowie	Miętus chce bratać się z parobkiem Walkiem; bunt czeladzi; Józio ucieka z Zosią: „Koniec i bomba, a kto czytał, ten trąba"	**54, 55**

Pytania z tej lektury

54 Groteskowy obraz świata. str. 5

 Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

PYTANIE
54

Ferdydurke · Witold Gombrowicz · Dwudziestolecie

Groteskowy obraz świata.

POWTÓRKI
- [ ] 1. dzień
- [ ] 3. dzień
- [ ] 7. dzień
- [ ] przed maturą

Groteskowy obraz świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Ferdydurke Witolda Gombrowicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

„Ferdydurke" przedstawia groteskowy obraz świata: szkoła, nowoczesny dom i ziemiański dwór są w krzywym zwierciadle przesady i absurdu. Groteska obnaża sztuczność form, w których ludzie żyją, i pokazuje, że za powagą kryje się często pustka i przymus.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:22 MIN

Wstęp 0:00–0:41	Groteska łączy śmiech i grozę, realizm i absurd. Gombrowicz używa jej, by pokazać prawdę o społecznych konwencjach.
Argument 1 0:41–1:25	Szkoła: dorosły Józio siedzi w ławce, a lekcja polskiego jest farsą. Bladaczka powtarza, że Słowacki zachwyca, bo wielkim poetą był, a Gałkiewicz woła, że go nie zachwyca. Pojedynek na miny Syfona i Miętusa zamienia spór o wartości w walkę grymasów.
Argument 2 1:25–2:13	Dom Młodziaków to groteska nowoczesności: luz, sport i brak przesądów są równie sztuczne jak szkoła. Dwór w Bolimowie to groteska ziemiaństwa: pan „daje w gębę" parobkowi, a próba bratania się Miętusa z Walkiem kończy się chaosem.
Kontekst 2:13–2:47	„Tango" Mrożka: groteskowa rodzina i świat bez norm, w którym władzę przejmuje Edek. Groteska jako narzędzie diagnozy społecznej.
Zakończenie 2:47–3:22	Groteska Gombrowicza bawi, ale pokazuje bolesną prawdę: ludzie żyją w formach, które ich zniekształcają.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

groteska · przesada · absurd · „upupienie" · „Słowacki wielkim poetą był" · pojedynek na miny · Młodziakowie · dwór · forma

UWAGA, PUŁAPKA
Józio ma trzydzieści lat, nie jest uczniem. Bladaczka jest nauczycielem polskiego, a Pimko profesorem, który porywa Józia do szkoły.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

LITERACKI **„Tango" – Sławomir Mrożek**
Groteskowa rodzina i świat, w którym zburzono wszystkie normy.

KULTUROWY **Malarstwo Pietera Bruegla lub Hieronima Boscha**
Groteskowe, przesadne postacie, które ośmieszają ludzkie przywary.

LITERACKI **„Żona modna" – Ignacy Krasicki**
Satyra przez przesadę: śmieszność modnych zwyczajów.

PYTANIA KOMISJI: PRZEĆWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

1. **Dlaczego Gombrowicz wybiera groteskę, a nie realizm?**
   Bo przesada pozwala zobaczyć to, czego nie widać na co dzień: sztuczność ról i form.
2. **Czy szkoła z „Ferdydurke" przypomina współczesną szkołę?**
   Refleksja nad uczeniem formułek: czy w twojej szkole są „Bladaczki" i „Gałkiewicze"?
3. **Gdzie dziś widzisz groteskę w życiu społecznym?**
   Refleksja własna: np. sztuczne pozy w mediach społecznościowych, absurdy biurokracji.

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

PYTANIE 54 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Groteskowy obraz świata.

354 słowa
ok. 3:22 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp
72 słowa

Tematem mojej wypowiedzi jest groteskowy obraz świata. Omówię go na podstawie fragmentów „Ferdydurke" Witolda Gombrowicza. Uważam, że powieść przedstawia groteskowy obraz świata: szkoła, nowoczesny dom i ziemiański dwór są w krzywym zwierciadle przesady i absurdu. Groteska obnaża sztuczność form, w których żyją ludzie, i pokazuje, że za powagą kryje się często pustka i przymus. Groteska łączy śmiech i grozę, realizm i absurd, a Gombrowicz używa jej, by powiedzieć prawdę o społecznych konwencjach.

Argument 1
78 słów

Najbardziej znana jest groteska szkoły. Trzydziestoletni Józio zostaje przez profesora Pimkę zaprowadzony do szkoły i usadzony w ławce, jakby był chłopcem. Lekcja polskiego jest farsą: nauczyciel Bladaczka tłumaczy uczniom, że Słowacki zachwyca, bo wielkim poetą był, i każe im się zachwycać. Gałkiewicz woła, że go nie zachwyca, a Bladaczka wpada w panikę, bo podważono cały system. W klasie dochodzi też do pojedynku na miny między idealistą Syfonem a cynikiem Miętusem. Spór o wartości zamienia się w walkę grymasów.

Argument 2
84 słowa

Groteska obejmuje też inne światy. Pimko umieszcza Józia u Młodziaków, nowoczesnej rodziny inżyniera. Ich córka Zuta jest pensjonarką, sportową i pozbawioną przesądów, ale ta nowoczesność jest równie sztuczna jak szkolna powaga. Józio niszczy ją podstępem, aż nocą w pokoju Zuty dochodzi do absurdalnej bijatyki. Potem trafia z Miętusem do dworu ciotki w Bolimowie. Tam ziemiańska forma polega na tym, że pan daje parobkowi w gębę. Gdy Miętus próbuje bratać się z parobkiem Walkiem, cały porządek się sypie, a historia kończy się chaosem i ucieczką.

Kontekst
59 słów

Kontekstem jest „Tango" Sławomira Mrożka. Dramat pokazuje groteskową rodzinę, w której babka gra w karty z chamem Edkiem, ojciec przeprowadza eksperymenty teatralne, a syn próbuje przywrócić normy przez tradycyjny ślub. Mrożek, podobnie jak Gombrowicz, używa groteski, by pokazać kryzys wartości i form. W obu utworach śmiech szybko zamienia się w niepokój, bo czytelnik rozpoznaje w przesadzie prawdę o społeczeństwie.

Zakończenie
61 słów

Podsumowując: groteska Gombrowicza bawi, ale pokazuje bolesną prawdę: ludzie żyją w formach, które ich zniekształcają, w szkole, w rodzinie i w społecznych rolach. Gombrowicz nie daje wyjścia z tego świata, tylko pozwala go zobaczyć. Moim zdaniem właśnie dlatego „Ferdydurke" jest wciąż aktualna. Każdy z nas zna sytuacje, w których udajemy zachwyt, bo tak wypada, a nie dlatego, że naprawdę tak myślimy.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST

Zasady korzystania: https://niekazmuliczyc.pl/licencja/

To była próbka. W pełnej wersji masz wszystkie 76 pytań

Do każdego pytania z listy CKE na maturę 2027 i 2028: karta-ściąga z tezą i mapą wypowiedzi, wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty, trzy konteksty, pułapki i pytania komisji. Do tego plan powtórek na 16 tygodni, zwroty na egzamin i tabela kontekstów uniwersalnych.

Pytania jawne bez stresu: komplet

PDF A4 do druku i na telefon, ok. 200 stron. Szukaj w sklepie: niekazmuliczyc.pl/sklep/

Krótkie wersje online za darmo

Teza i plan odpowiedzi do każdego pytania: niekazmuliczyc.pl/matura-polski/pytania-jawne/

Lektury i liczba pytań

Biblia 3	Mitologia 3	Iliada 1
Antygona 2	Lament świętokrzyski 1	Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią 1
Pieśń o Rolandzie 1	Makbet 3	Skąpiec 2
Satyry 1	Romantyczność i ballady 2	Dziady cz. III 9
Lalka 6	Potop 1	Zbrodnia i kara 5
Wesele 5	Chłopi 1	Przedwiośnie 6
Ferdydurke 2	Proszę państwa do gazu 1	Inny świat 2
Zdążyć przed Panem Bogiem 3	Dżuma 4	Rok 1984 4
Tango 3	Górą „Edek” 1	Miejsce 1
Profesor Andrews w Warszawie 1	Podróże z Herodotem 1	